

e-ISSN: 2630-631X

Article Type

Research Article

Subject Area

Education Management

Vol: 8 Issue: 65

Year: 2022 November

Pp: 2149-2157

Arrival

27 September 2022

Published

30 November 2022

Article ID 66007

Doi Number

<http://dx.doi.org/10.29228/smryj.66007>

How to Cite This

Article

Çınar, C. (2022). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okullarındaki İç ve Dış Mekan Güvenliğine İlişkin Görüşleri", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 8(65): 2149-2157

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okullarındaki İç ve Dış Mekan Güvenliğine İlişkin Görüşleri

The Opinions of Teachers Working in Pre-School Education Institutions on Indoor and Outdoor Security in Their Schools

Canan Çınar¹

¹ Öğretmen., MEB, İzmir, Türkiye

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin okulun iç ve dış mekân güvenliğine ilişkin görüşlerini ortaya koymak, var olduğu belirtilen problemlere yönelik önerilerini almaktır. Araştırma, nitel araştırma yönteminde tasarlanan betimsel bir çalışmadır. Araştırma, İzmir İli Konak İlçesinde dördü özel, dördü kamu kurumu olan toplam sekiz okul öncesi kurumunda 2021-2022 eğitim öğretim yılında görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir. Her bir okuldaki bir öğretmen ile toplamda 8 kişinin gönüllü olarak katıldığı araştırmada sorular araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu ile yöneltilmiştir. Öğretmenlere açık uçlu sorular yöneltilerek güvenlik konusundaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiş, kategoriler oluşturularak yorumlanmıştır. Araştırma sonuçları, okulların iç mekandaki güvenlik sorunları kadar dış mekandaki güvenlik sorunlarının da etkili olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, özellikle okulların tasarımından kaynaklanan merdiven, zemin, koridor genişliği gibi güvenlik sorunlarının ön plana çıktığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, İş Güvenliği ve Sağlık, İç Mekân, Dış Mekân

ABSTRACT

The aim of this research is to reveal the opinions of the teachers in preschool education institutions about the indoor and outdoor safety of the school and to get their suggestions for the problems stated to exist. The research is a descriptive study designed in the qualitative research method. The research was carried out with teachers working in a total of eight pre-school institutions, four of which are private and four are public institutions, in the Konak District of İzmir in the 2021-2022 academic year. In the study, in which a teacher from each school and 8 people in total participated voluntarily, the questions were asked with the interview form prepared by the researcher. Teachers were asked open-ended questions and their opinions on safety were taken. The obtained data were evaluated by descriptive analysis method and interpreted by creating categories. The results of the research show that outdoor security problems are as effective as indoor security problems in schools. The results show that security problems such as stairs, floors and corridor widths, especially arising from the design of schools, come to the fore.

Keywords: Preschool, Occupational Safety and Health, Indoor, Outdoor

GİRİŞ

Öğrencilerin en çok vakit geçirdikleri yerlerden biri olan okullar, kişiliğin yapılanma aşamasında olduğu dönemlerde öğrencilere yeni davranışlar kazandırılıp, istenmeyen davranışları azaltacak olan toplumsal kuruluşlardır. Eğitim, öğretim ve öğrenimin sağlıklı olarak gerçekleşebilmesi için güvenlik ve huzur doğal olarak gereklidir (Yılmaz, 2010).

Okul güvenliğinin sağlandığı okullar güvenli okullardır. Güvenli okullar, okulda çalışanların, öğretmenlerin ve öğrencilerin kendilerini her anlamda özgür hissettikleri, korku duymadan öğretimin ve öğrenimin gerçekleşebildiği ortamlar olarak tanımlanabilir (Aydemir ve Karal, 2012). Yaygın olan inanın tersine okul güvenliği sadece suç ve şiddet unsurlarının önlenmesine yönelik tedbirlerle sınırlı değildir. Daha geniş kapsamlı olup, okul içinde ve çevresindeki fiziki koşulların düzeltilmesi, çocuk gelişimi ve psikolojisi konusunda personellerin bilinçlendirilmesi, öğrencilerin aileleri ile etkili iletişiminin sağlanması gibi geniş yelpazede ele alınmalıdır (Karal, 2011).

Yapılan bir araştırma, okul güvenliği konusunda velilerin oldukça endişeli olduğunu göstermiştir. Veliler ile yüz yüze yapılan görüşmelerde okul saatleri içinde velilerin öğrencinin güvenliğinden endişe duyduğunu ifade etmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre eğitim düzeyi yükseldikçe, güvenlik önlemlerinin yetersiz olduğu düşüncesinin daha yaygınlaştığı ortaya çıkmıştır (Düşkün, 2013). Okullardaki güvenlik çok sık karşılaşılan önemli bir sorun haline gelmiştir. Bu konuda basında çıkan olaylar üzerinden değerlendirme yapmak konuya önemli bir yaklaşım sağlar (Altun, Güneri ve Baker, 2006).

Yapılan çalışmalar Türkiye'de okul ortamlarında bulunanların hem fiziksel hem de psikolojik olarak güvenlikle ilgili çeşitli sorunlar yaşadıklarını göstermektedir (Özer ve Dönmez, 2013). Ülkemizde okul ve okul çevresinin tasarımında problemler olduğu ve genel anlamda gelişmiş güvenlik standartlarının eksikliği

olduğu belirtilmektedir (Çelik ve Kök, 2007). Bu durum okullardaki eğitimin sağlıklı ve güvenli olmasının önüne geçmektedir (Karak, 2011).

Okul ve okul çevresinin fiziksel ve çevresel tasarımı okul öncesi dönemde çocuklar için, ilköğretim ve üzeri yaş grubuna göre daha büyük önem taşımaktadır. Okul öncesi eğitim yöneldiği yaş aralığı nedeniyle kendine özgü özellikler taşır (Çelik ve Kök, 2007). Bu yaş aralığındaki çocuklar hem fiziksel hem de zihinsel gelişim evrelerinin ilk basamaklarında olduklarından kendi bakımlarını tam olarak sağlayamamaktadır. Bu nedenle onlara zarar verebilecek her etkenin kontrol altında tutulması gerekmektedir (Ayar, 2010). Ayrıca bu yaş aralığındaki çocukların eğitimi onların tüm yaşamını etkileyeceği için de psikolojik etkileşimleri de önem taşımaktadır. Çocukların içinde bulundukları ortamların huzurlu ve güvenli olması onların karakter özelliklerini etkiler (Kandır, 2001). Güvenlik riskinin seviyesi tehlikenin düzeyine çocuğun yapısına ve becerilerine, mevsim koşulları ya da fiziksel koşullar gibi çevresel koşullara bağlıdır. Dolayısıyla yaşla birlikte ortam değişkenlerinin de yaşa ve becerilere uygun şekilde tasarlanması gerekir (Gül, 2012).

Biyolojik gereksinimler sağlıklı beslenme, temizlik, uyku düzeni gibi hayati öneme sahip büyüme ve gelişmeye doğrudan etki eden unsurlarla ilgilenir (Baran, Yılmaz ve Yıldırım, 2007). Güvenlik gereksinimleri de kendi içinde ayrı bir bütün olmak üzere biyolojik gereksinimlerin devamı niteliğindedir. Bir mekânın tehlike ve risk oluşturabilecek etkenleri ve olabileceklere karşı tedbirleri içerir. Güvenliğe yalnız fiziksel olarak sağ kalmak olarak değil de uzun dönemde sağlıklı kalabilmek için gerekli önlemler almak olarak da bakılırsa, çocuğun fiziksel yapısına uygun boyut ve ölçülerdeki nesnelerle donatılmış olmalıdır. Çocuğun fiziksel yapısına uygun olmayan ölçülerdeki nesnelerin çocuğun iskelet ve kas sistemini bozduğu bilimsel olarak bilinmektedir. Ayrıca uygun boyutlu nesnelerin kullanılması çocuğun bazı beceri ve yeteneklerinin gelişimini de hızlandırır (Baran vd. 2007). Mekânın ıskılandırma, ısı ve nem koşullarının da uygunluğu sağlıklı büyüme için gereklidir. Biyolojik gereksinimlerin çocuk tarafından bir alışkanlığa dönüştürülmesi beklenirken, güvenlik gereksinimlerinin aile, okul ya da çocuktan sorumlu kişi ya da kuruluş tarafından sağlanması gerekir (Solak, 2007).

Okul öncesi dönemdeki çocuklar gelişim dönemlerini henüz tamamlayamadıkları için kendi ihtiyaçlarını ve işlerini kendi başına yapmakta zorlanırlar. Alışkanlıkları da tam olarak edinemedikleri için temizlik konusunda dikkatleri de yetersizdir (Ayar, 2010). Bunların dışında büyük-küçük kaslar ve motor beceriler de gelişim evresinde olduğundan kazaların, düşme ve yaralanmaların meydana gelme sıklığı çoktur. İçinde bulundukları ortamın sağlıklı, huzurlu ve geniş olması onları sosyal anlamda da motive edecek, psikolojik gelişimlerini de olumlu yönde etkileyecektir (Aslan, 2010). Bu bağlamda okulların yapısal düzenindeki avantajları ve dezavantajları, bunlara uygun güvenlik önlemlerinin belirlenip, uygulanması sadece kısa dönemdeki sağlık ve güvenlik için değil uzun dönemdeki gelişim, eğitim ve karakter yapısı açısından büyük önem taşır (Çukur, 2011; Karaküçük, 2008). Veliler için, çocuklarını emanet ettikleri yapıların çocuklara verdiği huzur, güvenlik, temizlik alışkanlıkları ve eğitim bakımından kazandıracakları beceriler, yeterlilikler ve kişilik özellikleri sonraki hayatında sağlam adımlar atabileceğine olan inancını güçlendirdiği için önemlidir. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin ise sorumluluğunu taşıdıkları çocuklara gerçekten sahip çıkabilip çıkamayacakları, onları bekleyen tehlikelerin farkında olmaları ve çocukları bu tehlikelerden korumaları gerekir (Solak, 2007, Dönmez, 2001).

Okullarda güvenlik sorunu hem dünyada hem de ülkemizde çok sık karşılaşılan önemli bir sorun haline gelmiştir. Bu nedenle okullarda güvenlikle ilgili unsurların belirlenmesi ve önemler geliştirilmesiyle ilgili birçok ülkede araştırmacıların en sık çalıştığı konular arasına girmiştir (Altın, Güneri ve Baker, 2006).

Türkiye'de okul öncesi kurumlarda yaşanan üzücü olaylar nedeniyle güvenlik sorunu hakkında farkındalık yaratmak ve Türkiye'deki diğer kurumların güvenliği için örnek model oluşturmak için Güney Kalkınma Ajansı ile Denizli Milli Eğitim Müdürlüğü "Güvenli Anaokulum Projesi"ni hayata geçirmiştir. Denizli'deki 21 anaokulunun risk analizi yapılarak risk potansiyelleri belirlenmiştir. Okul öncesi kurumlarda güvenlik riski oluşturabilecek kazalar belirlenerek önlemler alınması sağlanmıştır. Ayrıca risk oluşturan faktörler okul yöneticilerine, öğretmenlere, okul personeline, velilere ve öğrencilere eğitimlerle aktarılmıştır (GEKA, 2014).

Bu araştırmada temel amaç, okul öncesi öğretmenlerinin okul güvenliğine yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Bu amaçla okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerle yapılan görüşmelerle İzmir İli Konak İlçe Merkezi'ndeki resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında güvenliği ve alınan güvenlik önlemlerine yönelik görüşleri saptanmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir:

1. Okul öncesi öğretmenlerinin okulun iç mekân güvenliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin okulun dış mekân güvenliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

3. Okul öncesi öğretmenlerinin okul güvenliğinin sağlanmasına yönelik alınan önlemler konusundaki görüşleri nelerdir?

Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarının güvenliğine ilişkin öğretmen algılarına dayalı olarak elde edilen verilerin analizi ile okul güvenliğine ilişkin alana katkı sağlanması beklenmektedir

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine mülakat yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın yaklaşımını belirleyen nitel araştırma deseni, araştırmalardaki farklı aşamaların tutarlı olmasını sağlayan bir strateji olarak tanımlanmaktadır. Nitel araştırmalarda, doğrudan gözlenmesi mümkün olmayan verilerin gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleriyle toplanmasına, var olan durumlar, algı ve olaylar doğal ortamda olduğu gibi, gerçekçi ve bütüncül ortaya konmasını amaçlayan bir araştırma yöntemi olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu İzmir Konak Merkez ilçesindeki okul öncesi eğitim kurumlarındaki güvenlik sorununu oluşturmaktadır. Dördü özel ve dördü kamuya ait okul öncesi kurumu örneklem olarak seçilmiştir. Seçilen okul öncesi kurumların öğretmenleri ile görüşülmüştür. Görüşmeye dahil edilen okulların türü, görüşme yapılan öğretmenler Tablo 1'de gösterilmektedir. Öğretmen "Ö", kamu kuruluşu olan okullar "K", özel okullar "Ö" ile gösterilmiştir. Örneğin, "ÖÖ1" kodu, özel okul, öğretmen ve 1. sırada görüşülen okul anlamına gelmektedir.

Tablo 1: Kodlama Sistemi.

Kodlama	Ünvan	Okul Türü
ÖÖ1	Öğretmen	Özel Okul
ÖÖ2	Öğretmen	Özel Okul
ÖÖ3	Öğretmen	Özel Okul
ÖÖ4	Öğretmen	Özel Okul
KÖ5	Öğretmen	Kamu Okulu
KÖ6	Öğretmen	Kamu Okulu
KÖ7	Öğretmen	Kamu Okulu
KÖ8	Öğretmen	Kamu Okulu

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veriler, okul öncesi öğretmenlerinin kendi çalıştıkları eğitim kurumlarına yönelik güvenlikle ilgili görüşlerini toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Görüşme formu okul güvenliğine yönelik yapılan araştırmalar incelenerek hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde veriler, tam yapılandırılmış görüşmelerde olduğu gibi katı değildir. Aynı zamanda yapılandırılmamış görüşmelerde olduğu gibi esnek değildir. Sorular açık uçlu olarak hazırlanır. Görüşme formu, aynı soruların farklı insanlara yöneltilmesi için aynı tür bilgilerin toplamak amacıyla hazırlanır (Ayar, 2010).

Okul güvenliğine yönelik öğretmenlere yöneltilen sorular aşağıdaki gibidir:

1. Okul bahçesinde güvenliği tehdit edici unsurlar nelerdir? Okul bahçesinde güvenliği tehdit eden unsurlara yönelik alınması gereken önlemler nelerdir?
2. Okul içi koridorları ve serbest hareket alanlarının okul güvenliğine uygunluğu konusundaki görüşleriniz nelerdir? Okul içi koridorları ve serbest hareket alanlarında güvenliği artırmak için alınması gereken önlemler nelerdir?
3. Sınıfınızdaki etkinliklerde sınıfın fiziksel özelliklerinden kaynaklanan güvenliği tehdit edici unsurlar nelerdir? Bunlara yönelik alınması gereken önlemler nelerdir?

Verilerin Analizi

Görüşmelerin gerçekleştirilmesi için gönüllü olan öğretmenlere öncelikle görüşmeyle ilgili amaç, içerik, sonuçların kullanılma biçimi gibi genel bilgiler verilmiştir. Görüşmeler yüz yüze olarak yapılmış ve veriler kaydedilmiştir. Daha sonra betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilerek konuşma içeriklerinde belirlenen önemli kodlar tablolar biçiminde kategorize ederek listelenmiştir. Araştırmanın amacına dayalı olarak, katılımcıların görüşme formunda yer alan sorulara samimi ve içten yanıtlar verdikleri varsayılmıştır. Araştırmanın sınırlılıkları;

1. Araştırma 2021-2022 öğretim yılında İzmir İli Merkezinde faaliyet gösteren 8 bağımsız okul öncesi öğretmeniyle sınırlıdır.
2. Araştırma, araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu ile sınırlıdır.

BULGULAR

Öğretmenlerin okul güvenliği, okul güvenliğini olumsuz etkileyen etmenler, alınabilecek önlemler gibi konularda görüşlerini incelemek amacıyla görüşme formundan elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Okul Bahçesinde Güvenlik Tehditlerine İlişkin Bulgular

Okul bahçesinde güvenliği tehdit eden unsurların ve bunlara yönelik alınan önlemlerin öğretmen görüşleri analiz edilerek Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Okul Bahçesinde Güvenliği Tehdit Eden Unsurlar.

Kategori	Kod	Katılımcı Kod	Frekans
Dış Tehditler	Demir Kapılar	ÖÖ1, ÖÖ3, KÖ5, KÖ7	4
	Dış Kapı	ÖÖ1, ÖÖ3, KÖ5, KÖ8	4
	Güvenlik Görevlisi	ÖÖ1, ÖÖ2, ÖÖ3	3
	Oyun Aletleri	ÖÖ4, KÖ5	2
	Merdiven Korkulukları	KÖ7	1
	Otopark	KÖ8	1
	Beton Zemin	ÖÖ1	1
	Bahçenin Küçüklüğü	ÖÖ3	1

Tablo 2'de "dış tehdit" kategorisi altında okul bahçesinde güvenliği tehdit eden unsurlara yer verilmiştir. Tabloya göre okul bahçesinin güvenliğini en çok tehdit eden unsurlar "dış kapı" kodu ile verilen bahçe kapısının yeri, "demir kapılar" kodu ile verilen kapının demirden yapılmış olması ve bu nedenle doğan tehlikelerdir. Demir kapılardan korumak için öğrencilerin kontrolü, kapıdan uzak tutulması gibi geçici önlemler alınmaktadır.

"Güvenlik görevlisi" koduyla verilen güvenlik görevlisinin bulunmaması yine öğretmenleri en çok rahatsız eden bir unsurdur. Çocukların dışarıya çıkma istekleri nedeniyle öğretmenlerin kapılarda nöbet tutması ve öğrencilerin kapılardan uzak tutulması alınan önlemler arasındadır.

"Oyun aletleri" kodu ile ifade edilen güvenlik sorununu, okullardan biri parktaki oyun aletlerini güvenli ve kazaları önleyecek nitelikte alarak tedbir alarak çözerken, diğer okulun sadece uyarı ve öğretmen kontrolü ile geçici çözümler sağlaması dikkat çekicidir.

"Beton zemin" kodu ile verilen bahçe zeminin çim ya da toprak yerine beton olması nedeniyle de öğrencilerin hareket özgürlükleri kısıtlanmaktadır.

Öğretmenlerden biri kamera ile okul güvenliğinin sağlandığını ve güvenliği tehdit eden herhangi bir durumun olmadığını ifade etmektedir.

Öğretmenlerin konuyla ilgili bazı görüşleri şöyledir:

"Demir kapı, demir aksam çitler, zemin beton güvenliği tehdit edici unsurlardır. Bahçede öğretmenler ile birlikte çıkıyorlar. Kapılara öğrencileri yaklaştırmıyoruz. Beton zeminde koşmak gerektiren oyunlar oynamıyoruz." **ÖÖ1**

"Bahçemiz çok küçük. Dış kapı oyun oynadıkları alan içinde. Çocukların okul dışına çıkması söz konusudur. Çocukları bahçeye çıkardığım da stajyer öğretmeni kapı önünde tutuyorum." **ÖÖ3**

"Çok büyük bir kaza ya da kaçma olayı yaşamadık ama tabi görünen bu. Bunun için de çocukları bilgilendirmeye çalışıyoruz biz. Nasıl bilgilendiriyoruz? Öncelikle küçük yaşları hemen bahçe oyunlarına almıyoruz mesela çünkü alışma dönemleri biraz daha uzun sürüyor. Çocuklara bahçede nasıl kazalar yaşayabileceklerini bununla ilgili neler yapabileceklerini anlatıyoruz. Bahçe kapısı ile ilgili bizim çalışmalarımız başladı onunla ilgili kesin bir önlem almamız gerekecek. Bir de çok büyük bir demir kapı olduğu için de, sağlam değil demiyorum ama değişmesi gerekiyor." **KÖ5**

"Okulumuzun bahçesi oldukça güvenlidir. Kamera sistemi ile de gerekli önlemleri alıyoruz." **KÖ6**

"Okul bahçemizde çocukları genellikle onların güvenliğini sağlayıcı, paslı çiviler varsa onları sık sık kontrol ediyor görevlimiz ya da çıkmış herhangi bir demir çıkmışsa onları kontrol"

ediyor. Merdivenleri sık sık kontrol ediyor. Çocuklar düşebilecekse eğer korkuluklarını kontrol ediyoruz sık sık." **KÖ7**

Okul İçindeki Güvenlik Tehditlerine İlişkin Bulgular

Okul koridorlarının ve serbest hareket alanlarının okul güvenliğine uygunluğu ve alınması gereken önlemler konusunda öğretmen görüşlerinden elde edilen veriler analiz edilerek Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: Okul Koridorlarının ve Serbest Alanlarının Okul Güvenliğine Uygunluğu.

Kategori	Kod	Katılımcı Kod	Frekans
İç Tehditler	Merdivenler	ÖÖ2, ÖÖ3, KÖ5, KÖ6	4
	Zemin	ÖÖ1, ÖÖ2, ÖÖ4, KÖ6, KÖ7, KÖ8	6
	Koridor Genişliği	ÖÖ3, ÖÖ4, KÖ5, KÖ8	4
	Aydınlatma	ÖÖ1	1
	Fazla Eşya	ÖÖ1, ÖÖ2, ÖÖ3, KÖ5, KÖ8	5
	Sivri Köşeler	ÖÖ2, ÖÖ4	2
	Bilgilendirme	KÖ6	1

Tablo 3'te verilen kodlar "iç tehditler" kategorisi altında koridor ve serbest alanlarda uygun olan ya da olmayan durumları betimlemektedir. Ayrıca koridor ve serbest hareket alanında alınması gereken önlemleri de içermektedir.

"Zemin" kodu 6 frekans ile en yüksek frekansa sahip kod olarak belirlenmiştir. Zeminin kaygan olması sorun teşkil eden unsurlar arasında sayılmaktadır. Önlem olarak zeminin kaygan olmaması, laminant ya da daha yumuşak bir zemin olması, kaplanması gerektiği şeklinde dile getirilmiştir. İkinci en yüksek frekansa sahip "fazla eşya" kodu çocukların hareket alanlarında takılıp düşmelerine neden olacak fazla eşyaların olmaması gerektiğini yansıtan görüşleri temsil etmektedir.

Merdivenler ve koridorlar 4 frekansa sahip güvenlik tehditleridir. Koridorların dar olması da önemli güvenlik sorunlardan biri olarak ifade edilmiştir. Bazı öğretmenler ise koridorların genişliğinin yeterli olduğunu ve güvenlik konusunda tehdit edici herhangi bir durum söz konusu olmadığını ifade etmiştir.

Dört bir frekansa sahip "merdiven" koduyla ilgili alınan tek önlem merdiven başlarında kapıların bulunmasıdır. Merdivenlerin başlarında kapıların bulunması gerektiği iki frekansa sahip olup, bir okulda alınmış bir önlemdir. Sınıf kapısının merdivene yakınlığının ve merdiven zeminin kaygan olmasının tehlike yarattığı ifade edilmektedir.

"Sivri köşeler" koduyla köşe koruyucularla sivri uçlu eşyaların, duvar kenarlarının ya da petek gibi cisimlerin kaplanması gerektiğini yansıtan görüşleri içerir. Önlem olarak ise çocukların uyarılması ve öğretmenlerin onları sürekli denetlemesi yoluna gidilmektedir.

Tek bir frekansa sahip "bilgilendirme" kodu çocukların evlerde aileleri tarafından tehlikelere karşı bilgilendirmesi gerektiği kodunu yansıtmaktadır. "Aydınlatma" kodu, okul içinde bazı bölgelerin yeterli düzeyde aydınlatılmadığını ifade etmektedir. Bazı öğretmenlerin konuyla ilgili görüşleri şöyledir:

"Oyun alanları çok fazla içlerini eğitim materyalleri ile doldurmadık. Koridorla geniş ve ferah, aydınlık ancak zemin granit ile kaplı olması güvenliği tehdit edici." **ÖÖ1**

"Zeminlerin kuru kalması, sivri köşelerin bulunmaması, merdiven başlarında kapılar olması, çocukların takılıp düşmesine sebep olacak materyallerin olmaması." **ÖÖ2**

"Okul koridorlarımız dar serbest hareket alanları yetersiz. Bir sınıfımızın kapısı açıldığında merdivene çok yakın olunuyor. Çocuklar için tehlikeli olduğunu düşünüyorum." **ÖÖ3**

"Okulumuzun içi ve serbest hareket alanları çok geniş olduğundan ortamda güvenliği tehdit edici hiçbir öge bulunmamaktadır." **KÖ8**

"Sivri köşelerimiz köşe koruyucular ile kaplı, merdiven başlarında kapılar var." **ÖÖ2**

"Kalorifer dilimlerinin çevresine kaplamalar yapılmalıdır. Duvar köşeleri kaplanmalı. Zemin inişli çıkışlı olmalı sınıf ve koridor birbirine sıfır bağlı olmalı." **ÖÖ4**

"Öğrencilerin hareket ettikleri alanda takılıp düşmelerine sebep verecek oyuncakların olmaması, kolon ve sütun gibi çocukların hareketini kısıtlayan öğeler olmamalı, yerler kaygan zemin olmamalı." **KÖ8**

Sınıf Fiziksel Özelliklerinden Kaynaklanan Güvenlik Tehditlerine İlişkin Bulgular

Sınıf etkinliklerde sınıfın fiziksel özelliklerinden kaynaklanan güvenliği tehdit edici unsurlar ve alınan önlemler konusundaki görüşler analiz edilerek Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Sınıf Fiziksel Özelliklerinden Kaynaklanan Güvenliği Tehdit Edici Unsurlar ve Önlemler.

Kategori	Kod	Katılımcı Kod	Frekans
Sınıf İçi Tehditler	Dolaplar	ÖÖ1, ÖÖ2, ÖÖ4, KÖ5, KÖ6, KÖ8	6
	Elektrik Tesisatları	ÖÖ1, ÖÖ2, ÖÖ3, KÖ5, KÖ6, KÖ8	6
	Sivri Uçlu Cisimler	ÖÖ1, ÖÖ4, KÖ5, KÖ6, KÖ7, KÖ8	6
	Zemin	ÖÖ1, KÖ5, KÖ6	3
	Pencereler	ÖÖ2, KÖ5, KÖ6, KÖ8	4
	Balkon Kapısı	ÖÖ3	1
	Parmak Koruyucular	ÖÖ2, ÖÖ4	2

Tablo 4, "sınıf içi tehditler" kategorisi altında öğretmenlerin sınıf güvenliğine ilişkin görüşlerini yansıtmaktadır. "Dolaplar", "elektrik tesisatları" ve "sivri uçlu cisimler" kodları sürekli vurgulanan ve güvenlik tehdidi oluşturan unsurları yansıtmaktadır.

Dolapların duvara sabitlenmesi ve çocukların boyutlarında olması, elektrik tesisatlarının çocuklarının ulaşamayacakları yerde ya da gizli olması, sınıf ortamında kullanılan mobilya veya araç gereçlerin sivri uçlu olmaması en çok dikkat edilen özelliklerdir. Önlem olarak köşe koruyucular, demir dışında plastik ya da ahşap malzeme, küt kenarlı cisimler kullanılmasına dikkat edilmektedir.

"Pencere" koduyla ifade edilen sorunlardan biri ikinci kattaki pencerelerden çocukların sarkmasıdır. Önlem olarak yarıya kadar demirlerin bulunduğu fakat yine de bir güvenlik sorunu teşkil ettiği görülmüştür. Diğer bir okuldaki sorun için yere kadar olan pencerelerin önüne dolap koyarak önlem alma yoluna gidilmektedir. Çift açılımlı pencereler olması güvenli olarak düşünülmektedir. Genel olarak pencere güvenliği ile ilgili farkındalığın ve alınan önlemlerin yetersiz olduğu görülmektedir.

Balkon kapısının kilitlenemiyor olması ve pencerelerin olması güvenlik sorunu oluşturabilecek sorunlarken önlem olarak öğretmenlerin gözetimleri ve uyarıları ile yetinilmektedir.

"Zemin" koduyla verilen zeminin kaygan olmasına yönelik önlemler; halı ya da laminant olması şeklindedir. Bazı öğretmenlerin konuyla ilgili görüşleri şöyledir:

"Güvenliği tehdit edici unsurlar bulunmamaktadır. Elektrik tesisatları çocuk korumalı, araç gereçleri hepsi köşeleri yuvarlatılmış, yer zemin laminant, dolaplar duvara monte seyyar olan eşya yok. Masalar ve sandalyeler ahşap." **ÖÖ1**

"Sınıfta elektrik prizleri çocukların yetişebilecekleri yerde. Ulaşamayacakları yerde olmalı. Sınıfta balkona çıkış kapısı var. Balkon kapısı kilitlenmiyor." **ÖÖ3**

"Masalarımızın köşeleri sivri. Parmak sıkışmasını önlemek için kapı koruyucularımız yok. Dolaplarımız çocuk boyundan yüksek olduğundan duvara monte edilmesi lazım." **ÖÖ4**

"Pencereler yere kadar olduğu için önlerine alçak dolaplar koyduk. Sivri köşeleri yuvarlatıldı. Yüksek dolaplar duvara monte edildi. Yer döşemeleri kolay temizlenir özellikte. Açıkta kablolar yoktur, prizlerin önü kapalı." **KÖ6**

"Mobilyalar alçak ve kenarları küttür. Elektrik tesisatları gizlidir. Büyük boy dolaplar yoktur. Çocukların boylarında dolaplar sınıfta kullanıyoruz. Tek katlı bina olduğu camlar da tehlike oluşturmuyor." **KÖ8**

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma ile okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algıları nitel desenli olarak araştırılmıştır. Nitel araştırmanın doğası gereği genelleştirme yapılamamasına karşılık, görüşme yapılan kişilerin konuyla ilgili eksik buldukları ve geliştirilmesini istedikleri noktaları, güvenlik sorunları ve güvenlik önlemleriyle ilgili farkındalıkları hakkında genel bilgi elde edilmiştir.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri incelendiğinde, okul güvenliğine yönelik önlemlere ilişkin görüşler iç etmenler ve dış etmenler olarak kategorize edilmiştir. Analiz sonucunda okul yöneticilerine göre dış etmenlerin de okul içi etmenler kadar güvenliği etkileyebileceği görülmüştür. Öğretmenlere göre iç mekân güvenliğinde en büyük rolü çocuklara verdiği eğitim, onları kontrol ederek gerekli uyarıları yaparak öğretmenler üstlenmektedir.

Okulların en önemli risk unsurlarının okulların kusurlu tasarımları nedeniyle ortaya çıktığı görülmektedir. Hem iç mekanı hem de dış mekanı ilgilendiren okul binasının konumu, çevresi, bahçenin genişliği, katlar dolayısıyla merdivenlerin bulunması, sınıfların genişliği, sınıfla koridor arasındaki mesafe ve bağlantılar, zeminde kullanılan malzemeler, elektrik, su, kalorifer gibi tesisatlar, kapılar, pencereler, balkonlar gibi risk unsuru oluşturan birçok düzenleme binanın ilk tasarımı sürecinde düşünülerek çözülmesi gereken, aksi taktirde geçici ya da yama yöntemlerle istenen güvenliği veremeyecek olan özelliklerdir. Bu özelliklerin hepsi öğretmen görüşlerinde sıkça belirtilmektedir.

Okul bahçesiyle ilgili durumların en çok dikkat çeken konulardan olduğu görülmektedir. Bahçe kapısı, bahçe zemini, bahçe genişliği, bahçe içindeki doğal alanlar, oyun alanları, etkinlik alanları, parklar, spor alanları gibi içeriği çocukların gelişimini yönlendiren ve risk unsurları içeren fiziksel dış mekân özellikleridir. Gül (2012), Güleş ve Erişen (2013) dış mekân konusuyla ilgili riskleri ve önlemleri ayrıntılı araştırmalarının ardından sıralamaktadır. Kalburan (2014) bahçe içinde bulunması gereken alanlar konusunda geniş çaplı bir araştırmanın sonuçlarını sunmaktadır.

Öğretmenlere göre kapıların demir gibi ağır, pas üreten ve çivilerinin çıkması gibi nedenlerle risk unsuru oluşturmakta güvenliği tehdit etmektedir. Okullarda demir gibi ağır, paslı, çivileri çıkan ya da kolayca açılarak öğrencilerin okuldan kolayca dışarıya çıkmasına neden olan bahçe kapıları önemli derecede risk unsuru oluşturmaktadır.

Dış mekâna yönelik önlemler olan güvenlik görevlisinin ve kameraların varlığı en çok dikkat çeken konulardır. Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin en çok okulda güvenlik görevlisinin eksikliğinden rahatsızlık duydukları görülmektedir. Özer ve Dönmez'in (2013) çalışmasında kamera sistemlerinin gerekliliği ve tehlikeleri önleme kapasitesi hakkında bir tartışma yapılmaktadır. Sonuç olarak düzenli olarak kontrol edilmeyen ve değerlendirilmeyen kamera kayıtlarının gerçek bir çözüme ulaştırmadığı konusu gündeme alınmaktadır. Ayar (2010) ise okullarda polis uygulamasıyla konuyla ilgili değerlendirmeler yapmaktadır.

Öğretmenlerin iç mekân güvenliğiyle ilgili olarak en çok endişelendiren konunun çocukların hareketli ve meraklı doğaları gereği sivri uçlu eşyaların, kaygan zeminlerin ve elektrik, su, kalorifer gibi tesisatların neden olacağı kazalar ve yaralanmalar olduğu belirlenmiştir. Dolap ve lavabolar gibi yerinden çıkabilecek, çeşitli nedenlerle devrilerek kazalara sebebiyet verebilecek unsurlar da oldukça dikkat çekmektedir. Araştırma sonuçlarına göre sınıf içindeki eşyaların sivri uçlu olması, kaygan zeminler ve tesisatların yarattığı tehlikeler en çok endişe veren konulardandır. Solak (2007) çalışmasında eşya ve mobilyalar eğitimin kalitesini en çok etkileyen etmen olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla bu konuda eksik bulunan her durum öğrenmeyi engelleyici bir faktör olarak oldukça önemlidir. Baran ve ark. (2007) iç mekân güvenliğine ilişkin araştırmalarının sonuçlarını sıralayarak konuya ışık tutmaktadır.

Bina tasarımının neden olduğu iç mekân güvenlik sorunları dışında insan kaynaklı güvenlik sorunları kişilerin farkındalıklarının yetersiz kalması nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Örneğin, okula giren yabancıların, yemeklerden sorumlu aşçının, öğrencilerin okula gidiş-geliş süresi içinde çocukların emanet edildiği servis şoförlerinin, servis hosteslerinin ve servis aracının da risk oluşturabilecek güvenlik açıklarına sahip olduğu saptanmıştır.

Güvenlik konusunda öğretmenlerde genel bir farkındalık olmasına rağmen okul binasının yapısı, çevresi, fiziksel olarak iç ve dış mekâna yönelik alınması gereken önlemlere ilişkin kişilerin gücü yetersiz kalmakta, riskleri eğitimle önleme yoluna gidilmektedir.

Araştırma sonuçları ülke çapında değerlendirildiğinde, Karal'ın (2011) çalışmasında da belirtildiği gibi, okul ve okul çevresinin fiziksel tasarımıındaki problemler, genel anlamda güvenliğin gelişmiş standartlarının yokluğu nedeniyle güvenlik tehditleri oluşturarak, sağlıklı ve güvenli ortamlarda eğitim-öğretim ortamını engellemektedir.

Uygulayıcılara Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgulardan yola çıkılarak, üzerinde en fazla vurgu yapılan güvenliği tehdit eden unsurun koridorlar ve zemin olduğu görülmektedir. Okullarda merdivenle ilgili karşılaşılan sorunların ve alınan önlemlere rağmen yarattığı tehlike göz önüne alındığında okul güvenliğinin sağlanması amacıyla tehlike yaratacak bir unsur olan merdivenlerin ancak tek katlı okul tasarımlarıyla ortadan kaldırılması sağlanabilir. Araştırma sonuçlarına göre güvenli okulların elde edilebilmesi için ilk aşamada okul binalarının tek katlı olarak inşa edilmesi ve yasal olarak denetiminin her okul için yapılması önerilebilir.

İnşaat alanı belirlenirken okul çevresinin güvenliği nasıl etkilendiği de göz önünde bulundurulabilir. Okul çevresinde doğala alanların bulunmasına özen gösterilmesi çocukların gözlem, inceleme gibi faaliyetleri

yaparak zihinsel gelişimini, hareket alanı sağlayarak hem fiziksel hem de ruhsal sağlığını olumlu yönde gelişmesini sağlar. Okul çevresinde tam tersi etki yapan cadde, otopark, hastane, karakol gibi güvenliği tehdit eden yapı ve kuruluşların ise olmaması, okul yapıldıktan sonra belirli uzaklıklar içinde inşasının yasal olarak denetlenmelidir.

Okulun dış mekân güvenliğini bahçe, bahçe kapısı, güvenlik görevlileri, güvenlik kameraları, oyun alanları ve park aletleri oluşturmaktadır. Bunların her biri için genel olarak görüşler ve sonuçlar değerlendirilerek aşağıdaki öneriler oluşturulmuştur.

Bahçenin genişliğinin çocukların hareket ihtiyacını karşılayabilecek kadar geniş olacak şekilde tasarlanması gerekir. Bahçe kapılarının güvenli olacak şekilde büyüklük, yapı malzemesi, parmak koruyucuları gibi özelliklerinin denetlenmesi, eğer standartlara uygun değilse değiştirilmesi gerekir. Okul bahçesinin kapı sayısı ile güvenlik görevlisi sayısının eşit olması güvenliğin artırılması ve olası kötü durumları önlemek için gereklidir. Okula giren yabancıların ya da ders saati içinde okula girmek isteyen velilerin denetlenmesi ve engellenmesi, okula giriş çıkışlar için servislerle ilgili daha sıkı takipler yapılmalıdır. Güvenlik görevlilerinin ya da öğretmenlerin gözden kaçırdığı durumlar için güvenlik kamerası uygulamaları zorunlu tutulabilir. Öğretmenlerin etkinliklerle bahçelerini kullanma çeşitliliği genişletilmelidir. Daha yaratıcı ve eğitim bütünlüğünü sağlayacak şekilde ek etkinlikler yapılabilmesi için bahçenin çeşitli bölümlerden oluşması sağlanabilir. Örneğin bahçenin bir bölümünün tarım alanları için kullanılması, bir bölümünde futbol, basketbol gibi oyun alanları, bir bölümünde etkinlikler için sahnelerin olması, piknik gibi serbest etkinlikler için bahçe düzenlemelerinin yapılması sağlanmalıdır. Bahçe içine bahçe alanındaki etkinlik alanlarına uygun biçimde çocukların sağlığını ve kazaları önleyecek ve aza indirecek çim, toprak ya da halı gibi zeminlerin kullanılmasına özen gösterilmelidir. Oyun parklarındaki alet ve oyuncakların yasalara uygun malzeme, ölçü ve güvenlik kurallarına uygun şekilde alınması, uygun olmayan ve güvenlik tehdidi oluşturan alet ve oyuncakların okul alanı içinde tutulmaması, bakımlarının düzenli olarak yapılması gerekmektedir. Bu konuda kazaların önlenmesi için sürekli denetlenmesi sağlanabilir.

Okulun iç mekân güvenliğini kapı ve pencereler, koridorlar, merdivenler, sınıflar, balkonlar, tuvaletler, yemekhaneler oluşturmaktadır. Bunların her biri için genel olarak görüşler ve sonuçlar değerlendirilerek aşağıdaki öneriler oluşturulmuştur;

Sınıfların büyüklüğü, koridorların genişliği ve sınıflarla tuvaletler arasında kurduğu bağlantılar, balkonların varlığı, pencere ve kapıların yeri, yüksekliği, elektrik prizlerinin, tesisatın konumu, tehlike unsuru olup olmaması, zeminin kayganlığına neden olacak malzemelerin kullanılması gibi nedenler güvenliği tehdit etmektedir. Bunların denetiminin yapılması ve gerekli önlemlerin okul yöneticileri tarafından alınması, öğrencilerin tehlikelere karşı dikkatini arttıracak eğitimlerin müfredata eklenmesi riskleri aza indirebilir.

Okulun en çok güvenlik sorunu oluşturan yerlerden biri olan tuvaletlerdeki araç gereçlerin çocuklara uygun olması, zeminlerin kayganlığına ve temizliğe yönelik tedbirlerin artırılması, her okulda gerekli tedbirlerin denetlenmesi okul güvenliğini arttırabilir.

Merdivenlerin neden olduğu güvenlik sorunlarının fazlalığı nedeniyle okulların tek katlı tasarlanması konusu gündeme alınmalı, ilgili devlet kurumlarının ve sivil toplum örgütlerinin uyarılarak bu konuda ciddi bir çalışma gerçekleştirilmelidir. Okul yöneticilerinin kendi okulları için kısa dönemde merdiven güvenliğini sağlayacak denetimleri yapması ve gerekli tedbirleri alması önerilebilir.

Okuldaki yemekhanelerin temizliği, fiziksel yapısı, yiyeceklerin saklama koşulları, pişirilmesi ve servis edilmesiyle ilgili daha düzenli bir takibin ve denetimin yapılması, alınabilecek önlemler arasındadır.

Araştırma bulgularına göre okulların en büyük sorununu tasarım sırasında atlanan noktalar oluşturmaktadır. En güçlü güvenlik tehdidini oluşturmakta olan tasarımla ilgili yanlışların dikkatle incelenip derlenerek, okul yapımında izinlerin bu koşulların uygunluğuna göre verilmesi gerekir. Bu bağlamda okul bina yapı ve denetim mekanizmalarının işleyişleri denetim altında tutulması okul güvenliğini olumlu yönde ve doğrudan etkileyebilir.

İç ve dış mekâna ait sorunların risk analizi ile belirlenerek tek tek her okul için güvenliği tehdit eden unsurlar belirlenerek gerekli tedbirler alınabilir. Konuyla ilgili farkındalıkları arttıracak eğitimler okul personeline, öğrencilere ve velilere daha sistemli ve sürekli biçimde verilerek; uygulamaların yasal olarak denetlenmesi önerilebilir.

Araştırmacılara Öneriler

- ✓ Okul güvenlik çalışmalarının hedefine ne kadar ulaştığına yönelik çalışmalar, okul güvenliğine yönelik önlemlerin artırılması açısından önem taşıyabilir.

- ✓ Okulların fiziksel yapısının düzenlenmesine yönelik olarak çalışmalar yapılabilir.
- ✓ Okul öncesi eğitimi kurumlarının güvenliğine yönelik nitel ve nicel araştırma modellerine dayanan farklı çalışma grupları ve farklı örneklemelerde araştırmalar yapılabilir.
- ✓ Okul öncesi kurumlardaki eşya, araç-gereçlerinin büyüklüklerinin çocukların yaşlarına uygunluğuyla ilgili çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

1. Altun, S.A., Güneri, O.Y. ve Baker, Ö.E. (2006). "Basındaki Yansımaları ile Okulda Şiddet", Eurasian Journal of Educational Research, 24, 12-21.
2. Aslan, F., (2010). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Dış Mekan Tasarımında Çocukların Beklentilerinin Belirlenmesi", Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
3. Ayar, N. (2010). "Okul Güvenliği Sorununa Farklı Bir Yaklaşım: Okul Polisi Uygulaması", Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
4. Aydemir, E. ve Karal, D. (2012). "Okul ve Okul Çevresi Güvenliği", Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, 2012 Eylül sayısı, <http://www.usakanalist.com/detail.php?id=101>.
5. Baran, M., Yılmaz, A. ve Yıldırım, M. (2007). "Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Okul Öncesi Eğitim Yapılarındaki Kullanıcı Gereksinimleri: Diyarbakır Huzurevleri Anaokulu Örneği", D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 8, 27-44.
6. Çelik, M. ve Kök, M. (2007). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanımının Önemi", KKEFD, 15, 2-5.
7. Çukur, D. (2011). "Okul Öncesi Çocukluk Döneminde Sağlıklı Gelişimi Destekleyici Dış Mekan Tasarımı", SDÜ Orman Fakültesi Dergisi, 12, 70-76.
8. Dönmez, B. (2001). "Okul Güvenliği Sorunu ve Okul Yöneticisinin Rolü", Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 25, 63-74.
9. Düşkün, Y. (2013). "Bahçeşehir Üniversitesi City Securitiy Group Okul Güvenliği Araştırması", İksara Veri Analiz Araştırma Raporu.
10. GEKA (2014), "GEKA ve Milli Eğitim İşbirliği ile Güvenli Anaokulu Projesi", <http://geka.org.tr/detay/1037/geka-ve-milli-egitim-isbirligiyle-guvenli-anaokulu-projesi.html>, (Erişim Tarihi: 12. 8. 2022).
11. Gül, E.D. (2012). "Ailelerin Çocuk Bahçelerine ve Çocuk Bahçelerindeki Materyallere Bakış Açılarının Belirlenmesi", ÇÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(3), 261-274.
12. Güleş, F. ve Erişen, Y. (2013). "Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevre Standartlarını Belirleme: Paydaş Görüşlerine Dayalı Bir Analiz", SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 30, 129-138.
13. Kalburan, N.C. (2014). "Denizli İlinde Bulunan Resmi ve Özel Anaokulu Bahçelerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi", Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18, 99-113.
14. Kandır, A. (2001). "Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi", http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/kandir.htm, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 151.
15. Karaküçük, S. A., (2008). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Fiziksel/Mekansal Koşulların İncelenmesi: Sivas İli Örneği", C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 32(2), 307-320.
16. Karal, D., (2011). "Korkmadan Öğrenmek; Okul ve Okul Çevresi Güvenliği", Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, Uşak Rapor, Eylül 2011, 11-06.
17. Özer, N. ve Dönmez, B. (2013). "Güvenlik Kameraları ve Okul Güvenliği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması", Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish, 8(3), 437-448.
18. Solak, N. (2007). "Adana İli Merkezinde Bulunan Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Kalitenin İncelenmesi", Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
19. Yıldırım ve Şimşek, (2008). "Nitel Araştırma Yöntemleri", Ankara: Seçkin Yayıncılık.
20. Yılmaz, K.G. (2010). "İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının İncelenmesi: Sultanbeyli İlçesi Örneği", Yüksek Lisans Tezi, TC Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.